

следъ това поникватъ и при втсрата оранъ се изкореняватъ и унищожаватъ.

Картофитъ също иматъ свои врагове. По листата имъ се намиратъ спори отъ **картофена плесень**, която напада еднакво и гулийтъ на картофа.

При събирането на гулийтъ необходимо е да се изваждатъ изъ почвата и гнилите такива да се унищожаватъ. Останатъ ли, тѣ ще заразятъ самата почва и въ нея не могатъ да растатъ здрави картофи.

Оставатъ да презимуватъ разни гъби и насекоми и по стъблата и корените на **тютюна**. Не ги ли унищожимъ, на следната година се появяватъ наново.

Зеленчукоите растения иматъ също много болести и неприятели, които живѣятъ по старата шума, стъблата и корените.

Ето защо, тамъ дето е било посъто фасуль, грахъ, зеле и др., накърно следъ прибирането на реколтата, почвата трѣба да се изоре дѣлбоко, а килавите зелки да се изскубятъ и изгорятъ.

При овоштарството. Необходимо е ежегодно грижливо почистване на градините отъ сухи клонки, неопадала шума и необрани гнили плодове или такива, окапали по земята. Едно важно срѣдство за предпазване на овощните дѣрвета отъ болести и неприятели.

Въ клонките се намира и остава да презимува гъбичина на разни болести. По шумата се развиеватъ спори на други видове болести, а останалите да висятъ сухи плодове сѫ огнища на най-опасната болест по овощията — **гнилобата**.

Необходимо е да се събиратъ съ грѣбо окапалите листа и плодове и следъ това да се изгорятъ или зариватъ дѣлбоко въ земята. Добре е също така наѣсень да се прекопае дѣлбоко почвата поне подъ дѣрветата. Съ това се унищожава голѣма част отъ тѣхните неприятели.

Прилагането на тая мѣрка особено въ **лозарството** също е отъ голѣма полза.

Споритъ на най-опасните болести по лозата — пероноспората и оидиума презимуватъ въ листата и изсъхналите болни грозове, които оставатъ следъ беритбата. Наложително е следователно тѣхното събиране и унищожаване.

Но за да имаме по-голѣмъ успѣхъ въ борбата противъ болестите и неприятелите, препоръчанинъ мѣрки трѣба да се изпълняватъ отъ всички заинтересовани лица въ опредѣлена мѣстностъ. Само чрезъ общи усилия може да се постигне гонимата цель.